

doživljaj logički opravdan bez posredne spoznaje o Bogu. Ovo se posredno upoznavanje nastoji i s katoličke strane ne samo obeskrjepiti (na pr. Isenkrahe i Hessen), nego i svoje nastojanje s Augustinovim autoritetom potkrijepiti. Upravo u najmodernijoj religijskoj filozofiji vrlo aktuelni (već zbog Schelera) problem intuicije osvjetljuje Geiger kritičkom analizom raznih nazora, pa je zato za filozofijsko proučavanje religije potrebno poznavati ovaj (30.) svezak »friburških teoloških studija«.

Z.

Huber-Ostler: Grundzüge der Logik und Noetik. (Paderborn 1924.)

Jedna od ponajboljih priručnih noetika; u duhu skolastičkom i savremenom. Najviše se povodi za Geysenom, pa za Messerom, Külpeom, Beckerom i dr. Zastupajući objektivizam prikazuje ga na raznim područjima neposredno i posredno datoga ili predmetnoga (das Gegebene). Neposredno su nam dati sadržaji izvanjskog i usebnog opažanja, za tim pojmovni sadržaji i neposredni sudovi. A spoznaja posredno datoga obuhvata deduktivno i induktivno spoznajno sredstvo, za tim sjećanje, svjedočanstvo i t. d.

Kod rasprave o zbiljski datome utvrđuje se zbiljnost neposredno opažajnog, za tim zbiljnost apstrahirano-općenih pojmova i napokon zbiljnost izvanjskog svijeta. Ostler zastupa egzistenciju sekundarnih kvaliteta u izvanjskom svijetu, prema onom stajalištu, koje je već poznato iz njegove opsežne monografije »Die Realität der Aussenwelt« (Paderborn 1912).

Z.

P. Emilio Chiochetti: S. Tomaso. — Milano 1925.

Filozofska sredina milanske kat. univerze odlikuje se — uz čuvena

imena Gemelli, Olgiati, Masnovo, Zamboni — jednim od ponajboljih talijanskih neoskolastika: E. Chiochetti. Poznavalac ne samo skolastičke, nego naročito moderne filozofije — bio je i u Beču kod Jerusalema — Ch. je najpozvaniji kritičar tal. hegelijanizma, kako ga zastupaju (nekoć zajedno u Palermu profesori) Benedetto Croce i Giovanni Gentile. O prvome izdao je Ch. opsežno djelo (2. izd. Milano 1920.), a jednako i o potonjem (Milano 1922.). Protiv apsolutnom imanentizmu bitka Ch. kritički zastupa transcendentnost beskrajnog bitka, a idealističkom subjektivizmu suprostavlja realističku objektivnost spoznaje.

Sada je kolekcija »I maestri del pensiero« izdala od Ch. vrlo prikladni prikaz Tominog života i njegove filozofije u osnovnom nacrtu. Ovaj kratki priručnik može vrlo dobro pružiti preglednu orijentaciju o značenju tomističke filozofije i o njezinom historijatu.

Z.

O. M. Premoli: Storia ecclesiastica contemporanea. Torino-Roma 1925. (8a, str. XI + 496).

Pisac je u ovom djelu povodom Svete Godine prikazao prošlost katoličke Crkve u opsegu njezinih zadnjih 25 godina. Čitavo je djelo podijelilo na 7 glava, od kojih u 1. govori o općem položaju katoličke Crkve u god. 1900.; u 2. riše život Hristovih namjesnika (Lav XIII. Pije X., Benedikto XV., Pije XI.), koji su tokom tih zadnjih 25 godina katoličkom Crkvom upravljali a u ostalini crkvene odnošaje prema raznim narodima Evrope, Azije, Afrike, Amerike i Okeanije. U predgovoru je naglasio, kako je pri tom nastojao biti nepristran. »Ho procurato — veli — di eliminare qualsiasi discussione religiosa e anche di aste-